

Miljan Vitomirović

DUŠA NA ŽICI

2014.

Miljan Vitomirović
DUŠA NA ŽICI

Izdavač:
Pi-press, Pirot

Za izdavača:
Dragana Pejić-Randelović

Recenzija:
Vladimir Stanković

Lektor:
Marko Skendžić

Korektor:
Stanislava Keneški

Autor naslovne fotografije:
Milenko Đilas

Tehnička priprema:
Milan Branković

Štampa:
Pi-press, Pirot

ISBN: 978-86-6023-308-2

Tiraž: 500

Roman Miljana Vitomirovića imaće dvojaku publiku. U većini će biti ona koja će priču doživeti kao uzbudljiv kriminalističko-špijunski roman, u manjini oni koji će dešifrovati imena i događaje, palanku, prepoznavati aktere i situacije dok plove stranicama knjige između stvarnog i imaginarnog. U ovom delu ne treba tražiti literarne vrednosti, mada ono ni njih nije lišeno. Najveći kvalitet ove knjige je u njenoj autentičnosti, na momente zastrašujućoj.

Žanrovski, ovo je krimi-roman, ali je istovremeno i vrlo dokumentovano svedočanstvo o nekim zloslutnim prošlim (da li?) vremenima u kojima se o ljudskim sudbinama, pa i životima, odlučivalo u kancelarijama raznih službi. Knjiga nameće niz moralnih dilema od kojih je glavna ona večita – da li cilj opravdava sredstvo? Da li slepa ideologija u službi države može da bude opravdanje za postupke koji se ne mogu pravdati? Da li, u odsustvu pravne države, pojedinac sme da uzima pravdu u svoje ruke po sistemu „zub za zub, oko za oko“? Da li je osveta jedini put za rešavanje nasleđenih problema?

Iz osnovnog okvira krimi-priče krije se mnogo širi kontekst, od razotkrivanja načina funkcionisanja „službi“ do strateških grešaka bivše države u politici prema Kosovu koje su, posle dugotrajnog procesa, dovele de gubitka ove teritorije. Autor, utisak je, u svakom momentu zna o čemu govori, odnosno piše. Njegovi izvori deluju pouzdano, dijalozi su autentični, situacije prepoznatljive, isto kao i metodi. Pominjanje brojnih političkih i policijskih rukovodilaca iz bivše Jugoslavije

doprinosе аутентичности, иако ће главни лик policajca Nikole, бар за većinu čitalaca, остати фиктиван. Али, неки Nikola и њему слични су постојали и сигурно им се дешавло исто или слично што и јунаку ове приче. Линије између стварног и фиктивног је веома танка, али ће за многе бити препознатљива.

Између суморне приче о господарима туђих живота у систему у коме демократија није ни у неком предворју и друштва који лако одбацује ljude, без обзира на заслуге, кад му више не требaju, Miljan Vitomirović кроз животну причу бившег policajca Nikole Dimitrijevića сведочи о милеу из кога је настао, о његовом карактеру који га је дигао до врха а пред крај радног века готово бацио на улицу, али који га је држао до краја burnог живота, окончаног под сумњивим околностима. За разлику од многих који нису пропуштали прилику да ćute, Nikola Dimitrijević је говорио и писао онако како је мислио да треба. Душа му је, можда, стално била на žici – или на распећу – између добра и зла, државних и личних интереса, корена и завета, политичке и новинарске храбрости, али никад није устукнуо.

Knjiga Miljana Vitomirovića може вам се доpastи или не, можете разумети или осудити поступке главних јунака, али мало кога ће – ако зарони у њене истине и поруке – оставити равнodušним.

Vladimir Stanković

Novinar, publicista

i autor romana

„Montevideo, bog te video“

Živite ispravno. To je najbolja osveta.

Iz Talmuda

Čovek u kasnim četrdesetim hodao je polako Bat Jam promenadom zagledan u talase Sredozemnog mora koji su se valjali po plaži. U Tel Avivu je bilo jutro i već je bilo ljudi koji su na pesku hvatali prijatne zrake sunca dok ne počne nesnosno da prži, drugi su šetali pse, a neki žurili na posao. Kod tržnog centra „Arena” prešao je ulicu Dereh Ben Gurion i uputio se u jednu od belih stambenih zgrada. Pozvonio je ispred vrata na četvrtom spratu i posle dvadesetak sekundi čuo se zvuk brave. Otvorila je lepa i vitka žena njegovih godina. Crna kosa vezana u rep otkrivala joj je tamnoputo, malo izduženo lice. Bila je obučena u jednostavnu belu sportsku majicu, trenerku i patike.

– Vi ste Milan?

– Da, gospodo...

– Orit – pružila je ruku. – Moj suprug Vas očekuje. Neću da vam smetam, upravo sam krenula na trčanje.

Njen engleski nije bio savršen, dakle mogla je biti iz Sudana ili Etiopije. U Izraelu svakako nije bila rođena. Iz potpuno nepotrebnog razmišljanja prenuo ga je dubok muški glas.

– Izvolite mladi kolega, očekivao sam Vas malo kasnije.

Prošao je kroz ogromnu prostoriju, moderno opremljenu tek kojim komadom nameštaja, koja je od kuhinje bila odvojena dugačkim šankom sa četiri barske stolice i izašao na široku terasu sa koje se videlo more. Za stolom je sedeo sedamdesetogodišnjak potpuno bele kose čiji izgled nije pratio godine. Činilo se kao da će svakog trenutka skočiti sa stolice i uraditi deset sklekova. Tamne naočare za sunce su donekle sakrile njegov veliki i upečatljiv nos. Ljuštio je narandžu.

– Gospodine Štajn, izvinite, ali imam let u podne.
– Sedite, Milane. Upravo smo završili sa doručkom. Poslužite se, sigurno još niste jeli.

– Hvala, ne mogu.

– Želite kafu, čaj, možda voće?

– Čaj bi bio savršen – bio je iznenađen što se neočekivano setio jednog poslepodneva kraj velike reke, čoveka kojeg je poštovao i koji mu je „otkrio“ zadovoljstvo crnog čaja.

Dok mu je domaćin sipao topli napitak, povetarac koji je podizao krajeve belog stolnjaka baš kao da je razvejavao i njegove misli. Milan je dodao malo mleka i kockicu šećera. Ćutali su neko vreme. Iako je svom šefu uvek persirao, vremenom je njihov odnos prerastao u nešto više. Nije to bilo prijateljstvo, već je Milan za tog čoveka bio jedno od njegove dece iako otac zapravo nikada nije bio. A Milan je svog starog oživeo u njemu.

– Eli, završio sam. Došli su mlađi, a ja sam se umorio. Kada smo prvi put razgovarali, rekao si da ću sam znati kada treba da se ide u penziju. Eto...

– Da... To je u redu, da sam bar ja tako mogao... Nadam se da si odlučio šta ćeš sa ostatkom svog života?

– Sve sam organizovao, samo... Ima nešto što ste mi obećali...

Stari gospodin je izvukao iz džepa malu USB memoriju i pružio je mlađem.

– Zaista je vreme, znao sam da to nisi zaboravio i pripremio sam ti ovo čim si se najavio. Sve je tu, kompletan dosije i fotografije... I trenutna adresa, naravno.

– Treba da krenem. Ne mogu reći da mi je bilo zadovoljstvo da radim sa vama, ali je svakako bila čast poznavati Vas.

– Milane, uvek ćemo znati gde ste. To će biti zbog vaše, ali i radi naše sigurnosti. Razumete?! Nećemo se više videti i zato – zbogom. I meni je bila čast sarađivati sa tobom, kao i sa tvojim ocem.

Rukovali su se pred vratima i Milan je silazeći niz stepenice naručio taksi i izašao na već vreo majski vazduh. Nekoliko minuta kasnije je ušao u beli klimatizovani automobil i rekao vozaču da idu na aerodrom „Ben Gurion”. Iz torbe je izvukao tablet i gurnuo USB u njega. Ušao je u meni i pojavila se gomila fajlova. Otvorio je onaj sa fotografijama i video čoveka kojeg je poznao.

S obzirom na to da nije bilo potrebe za neke posebne pripreme, Milan je još u avionu rešio da iz Budimpešte umesto u Beograd, odmah ode u Švajcarsku i ispuni zavet na koji se obavezao nad očevim grobom gotovo dve decenije ranije. Na prvom letu za Ženevu nije bilo mesta, ali je imao sreću da je neko otkazao kartu za večernje poletanje.

O AUTORU

Miljan Vitomirović, novinar, rođen je 1971. godine u Zaječaru. Završio je Fakultet za evropske pravne i političke studije u Novom Sadu. Novinarstvom je počeo da se bavi u redakciji Timočke krimi revije iz Zaječara 1998. godine koju je osnovao i uređivao njegov otac, Dragan Vitomirović. Ove novine postale su poznate i izvan granica Srbije posle objavljivanja priče o hladnjači iz Dunava i prevoženju tela nastradalih na Kosovu. Autor je bio urednik i dopisnik mnogih televizija u Srbiji, a dobitnik je nekoliko nagrada za dokumentarni i informativni program, kao i nagrade NUNS-a i američke ambasade za istraživačko novinarstvo u Srbiji 2009. godine. Živi i radi u Novom Sadu i otac je troje dece. Duša na žici mu je prvi, kaže, ali ne i poslednji roman.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-31

ВИТОМИРОВИЋ, Миљан, 1971-

Duša na žici / Miljan Vitomirović. -
Pirot : Pi-press, 2014 (Pirot : Pi-press). -
176 str. : autorova slika ; 21 cm

Tiraž 500. - Str. 3-4: Recenzija / Vladimir
Stanković. - O autoru: str. [177].

ISBN 978-86-6023-308-2

COBISS.SR-ID 209422348